

ANY VI

NÚM. 265

BARCELONA 22 SEPTEMBRE 1893

Com que aquets àngels del cel
perseguidors del pecat,
je tant cop m'han denunciat,
avuy, la iniquitat,
la duch cutria ab un vel.

CRÓNICA DE LA SETMANA

*M*mici risum teneatis...

Senyors, 'ls que llegiren l' anunci de la Plassa de Toros, corresponent al diumenge passat ¿se van poder aguantar lo riure?

Impossible, perque la funció anunciada era molt mes estragant que 'l quadro de que 'ns parla Horaci en la seva epistola á los Pisones.

Fa pocas setmanas que llegint los noms d' una quadrilla de toreros, estampats en los cartells de la Plassa de Toros, las personas espantadissas apretavan las butxacas y 'l pas, tement un atraco.

Perque, francament, qualsevol que s' enteri, com los cartells anunciavan, de que en la quadrilla hi havia toreros que 's deyan per mal nom Bandarra, Dimoni, Rababa, Arriandat, etc, considerarà, sense que volguém ofendre á personas tan distingidas, tals motius mes apropiats á una quadrilla de lladres que á una de toreros, encare qu' aquets demostrin un gust no gayre exquisit en la elecció de sobrenom.

¿Bandarra, Dimoni, Rababa?.. Poden ser personas molt honradas, bons pares y millors esposos, pero qualsevol que en lletra de motllo 'ls trobi, creurá que se tracta d' uns detinguts per la policia, quals motius estravagants llegim sovint en los periódichs.

Gatsech, Malarata y Espardenyeta, no han de envejar res als sobrenoms citats.

Y Panxa-ampla resulta molt mes distingit que tots ells, perque encare que siga l' usat per un bandoler, té molt sabor *torero*. Un espasa existeix conegut per Cara-ancha, y, per lo tant si aquest hi té la cara, un altre podria tenirhi lo ventre.

Aném á lo que fá 'l cas.

L' anunci de que hi parlat al comensar, feya riure sense ganas.

Examinemlo:

«Función Humorística—En la que el popular y gracioso *Barbián*, convenientemente ataviado con un traje igual al de la *Bella Chiquita*, bailará el ¡¡Viva tu mare!!»

'Ls que coneixin á aqueix popular *Barbián* han de riure á la forsa, y 'ls que no 'l coneguin diguin lo que 'ls succehiria si veyan á un torero llarch y prim, desgarrat y lleig, ballant al mitj de la plassa, no precisament lo ¡¡Viva tu mare!! que, á jutjar pel titol, deu ser una cosa molt bona, sino *la sardana de l' avellana* ó qualsevol altre dansa infantil, vestit ab lo llaujer trajo de la *Bella Chiquita*.

¿Podrían contener las riallas?

Es clar que no.

Perque una figura tan grotesca, movent dugas cammas de pollastre al só de la música y fent contorsions mes ó menos cómicas; ha de fer riure sempre, sino d' altre cosa, de fástich.

Sobre tot si á aqueix torero lo secunda — com resavan los cartells—un altre company d' art, á ratos clown, que s' anomena Bandarra.

A la forsa ha de resultar una dansa de bandarras, de quin mal gust pot donarse las gracias á la tristement célebre *Fulla*, que denunciand á una dansadora de ventre va proporcionarli fama y diners que no 's mereixia, y que, per retruch, ha fet ballar á dos toreros de tot l' any, estimbantlos aixis del cim de la gloria á que s' havían elevat á forsa de nyanyos, trompadas y altras caricias, alcansats en novilladas y moixigangas.

¡*Nada nada*; si aném seguint d' aquest modo, no m' estranyará veure á n' en Mazzantini, Guerrita y Espartero, jugant á *escarabat-bum-bum* ab las sevas quadrillas, al mitj de la plassa!

Y ara que m' hi ocupat de funció tan humorística no anirá mal que parli d' una recepta humorística també, que hi pogut llegir sens trencarme, en un periódich d' aquesta ciutat.

«No mas narices rojas» diu lo periódich en qüestió.

Y perque 'ls de la terra m' entenguin millor, diré: S' han acabat los nassos de bitxo.

E imitant la *salsa* del esmentat colega, continuaré dihent:

¿No haveu vist may á aqueixas senyoretas ó senyors, que continuament tenen lo nas com un bitxo, com si l' haguessin ficat dintre d' una galleda de mangra, y que quan apreta 'l fret sembla un pebrot dels mes encesos, sent aixó causa de que algún tranquil al passar pel seu costat 'ls cridi:—¡Ahont vas ab aquest nas?— Jo si que 'ls hi vist, y moltes vegadas, si no hagués temut rebre un mal tanto, m' hauria acostat á una d' aqueixas personas y li hauria dit:

—Senyoreta ó senyor; no tinch i' honor de coneixel; pero 'l seu nas es causa de que m' atreveixi á pararlo, perque no puch veure desgracias! ¡Oh! sè de sobras qu' han existit moltes personas célebres ab una tarota tan enverinada com la de vosté; pero de segur que totas l' han traginada de mala gana y haurian recompensat bé al mortal que 'ls hi hagués convertit en pacífica y decent. Lo nas es lo que dona mes expressió á la fisonomia, y comprench qu' es un cástich un nas com lo seu. Vosté haurá fugit dels menjars picants, m' ho afiguro; haura posat sovint la seva tarota en remull; pero aquestas prevencions y aquets banys, de poch li haurán servit. Mes, ara, ja pot entonar un cant de victoria; d' aqui endavant podrá anar per tot arreu ab un nas de recibo, si usa lo meu remey.

Segons lo periódich de referencia la recepta es la següent: Vasselina 15 grams, óxit de zinch 1 y tintura de benjui 2. Ab aquesta pomada deu ferse lo pacient una untura al lloch perjudicat, cada día al anarsen a llit.

Untinsela 'ls que la creguin acceptable, pero jo considero mes barato y eficás lo següent remey:

Lo que tingui lo nas vermell y no li agradi, pot arriarse al Plá de la Boqueria, y allí, qualsevol emblanquinador, per poch diners, ab unas quantas llepadetas de cals li deixarà com nou.

LLICENCIAT VIDRIERAS.

ACUDIT

Passava per devant d' un quartel una dona *marimacho*, alta, grossa y bigotuda.

—Noys! quina fragatal va dir un caloyo á dos d' altres ab qui parlava.

—Y de guerra! va contestá ella alsant una cama y deixant anar un *dallonsas* descomunal.

CORTS EN LAS CORTS

Sessións marranas, humorístiques y contundents, en las quals s' exposan las informalitats d' un periódich aygualit y la poca discreció d' uns petits Ravachols.

CONTINUACIÓ DE LA SESSIO PRIMERA

MOLT al contrari, aumentá la matansa y xerinola, mataban á Sardanyola, á Pedralbes y á Sarriá, Sant Gervasi may para, á Hostfranchs diumenge y tot, matavan també en lo Clot, y á Sant Andreu de la Barca, á Gracia, á Sans, á Vallcarca al Poble sech y al Ninót.»

«!Quanta sanch de porch vessada! y quant fetxa per fe ab sébal al veure aixó se subleva mes y mes la gent honrada, y altre cop una crehuada contra 'ls matadors decreta, altre vegada al *Xueta*.

Didal buscan, y en *Didal*, dels setcents, ja no te un ral, y ab mes descaro 'ls apreta.»

—«Vull diner!—No pas per ara!
—Aixis ja no 'ns entendrém!
—Travalla y te 'n donarém...
—Sense *arjant* no faig de pare...
—La teva rahó es molt cara.
—Mes cara la trobareu si la *mosca* no afluixeu...
—Amenassas! es en va.
Ni un céntim volém doná!
—Vosaltres se ho plorareu!,»

«Y aixis fou, en aquell temps sortia un semi-diari, faltat de rahó, ordinari embustero y brut ensemps, *Maratista* en tots estrems, contra lo comú sentit, de cap conegut partit defensava 'ls ideals... son afany, era fer rals... forsa rals... y bon profit!»

«En *Didal* sent redactor d' aquest *diari-bugadera*, podeu figurarvos qu' era de sos actes defensor;

servia per fer la por y per fer l' arrós servia, si algú 'l diari contradia ó be 'ls seus fets criticava, Ja os dich que ben fresch estava! ab las mans al cap sortia!»

«Un *Diluvio* á sobre d' ell queya al instant d' impropers, banderillas y dacteris que 'l deixavan sense pell; si al veures en tal tropell l' agredit, li dava moma, en mel sucada la ploma, falsos arguments desfeya, de lo dit se contradeya y tot acabava en broma.»

«Si volia un industrial tindre *bombo* á sa manera, pagava á la bugadera porque d' ell no 'n digués mal; moltes vegadas brutal sense conciencia ni cor, ab los morts ho feya fort; tant, que ab fera ingratitut á un arcalde patillut va ferir després de mort.»

«Donchs aquesta sangunera, eix periódich escursó, eix diari sense rahó, eixa *xinx*a trapassera, lo nostre defensor era, y després, sense motiu, de amich sens torná agresiu, tant raquitich y traïdor, que 'ns carregaria 'l mort si no fessim lo cap viu.»

«Al menos sos arguments fossin justos y vritables, pero son tan miserables com indignes sos intents. ¡Porchs que esteu aqui presents, tocinos que m' escolteu, vejam qué determineu devant guerra tant cruenta?

sent com sou rassa valenta, ¿tanta infamia sufrireu?

Aqui s' alsáren á l' una los marrans, cridant, *No no! abans de sufrir ultratjes* primer sofrim la mort; un porch de Fransa demana la paraula un d' Aragó; vol presentá una protesta porque la suscriguin tots, alguns garrins d' escombriayre no paran de dar grinyols, puig sabem que en tembs de brega los primers en morir son. Un taixó molt respectable, fill de Vich per lo seu port, promet que si obrar 'l deixan salvará la situació. Demana un vot de confiansa un que es fill de Monistrol, y tots volen tindre 'l *dret* d' anar contra semblants *torts*; mes la berra que fá estona no ha menjat ni poch ni molt sentint de las *farinassas* la tant incitable olor, ab veu impaciente y ronca suplica á tots atenció, y tossint quatre vegadas parla aixís, torsant lo coll:

«Amichs meus, ja la pitansa espera, ánem al convit, mes porque 'ns fassi profit, olvidém crits y venjansa. Cridin que volen matansa un meló y altre meló, que nosaltres ab Unió portarém á cap l' intent y en LA TOMASA vinent tindré segona sessió.

JOSEPH Mª CODOLosa.

(Seguirá)

EPÍGRAMA

—¿Que si't puch deixar cinch duros?
No 'm ve massa be deixa 'ls...
—Per qué...
—Que! ¿Tens por de perdre 'ls?
—Home; jo no parlo tan...

—Donchs qué vols? ¿Vols garantia?
—Fem una cosa... veurás.
Dona 'm tu, vinticinç pelas...
ó dona 'm cent rals abans.

LLUIS SALVADOR.

GANGAS PER LA CIUTAT

—Cómprimels, home... No 'ls ha de pagar pas vosté; després, jo ja sé lo qué tinch de fer y ademés també li faré fer varis impresos.

Falcherà

Falcherra

—Fassi 'l favor de deixarme passar que 'm sembla que ja es hora
 —Donchs no pot ser. Aquell senyor que seu al banch, fa molt mes temps, pero infinitament mes, que s' espera, y no diu res.

L'avi y companyia

Avi, contins quèntos.

—¿Quèntos diheu? Los quèntos tots son faulas, mentidas que solsament serveixen per embabiecar als ignorants. Mes aviat os explicaré altres cosas...

—¡Si! ¡si!

—Donchs, diga avi, qui va inventar la bomba del Turin?

—¿La bomba del Turin? voleu dir lo globo aerostátich es clar. Aixó... aixó ho varen inventar dos germans anomenats l' un Joseph y l' altre Jacob, fills de un fabricant de paper, apellidat Montgolfier.

S' ha contat de diferents modos lo descobriment dels globos y no se sab ben bé á quin dels dos germans ocurregué primer lo pensament; tots dos van fer lo primer ensaig públich en la plassa de Anonai, ab molt bon éxit á 21 de Novembre de 1783. Després van marxar á París á comunicar son descobriment, y foien premiats per son invent, donantse al mes gran que 's deya Joseph, una pensió de 2,000 franchs; y al altre, que 's deya Jacob, la creu de Sant Miquel, com també al pare d' abdós, cartas de noblesa.

—¿Y 'l parayguas? ¿Que sab qui lo va inventar, avi?

—¿Y la bayoneta?

—¿Y 'l ferrocarril?

—¿Y...?

—¡Uy, uy, uy!.. ¡Quantas cosas voleu saber, noys! Pero vaja; d' aquestas y d' altres moltas vos donaré rahó, mentres no m' interrompiu en ma tasca.

—No, home, no; vagi contant.

—Diga, diga: ¿qui va inventar lo parayguas?

—Donchs, bueno: Lo parayguas penso que l' inventá algún xino. Jonás Hamvay siguié 'l que vá introduhi lo primer parayguas á Londres, á mitjants del sigle XIII Dit viatjer havia corregut molta part de la Xina y havia portat d' allá com curiositat rara un paraygua que, al desplegarlo en son pais un día que plovia bastant, va ser apedregat pel poble. Després van anar reconeixent la utilitat del trasto fins al día d' avuy, que per poch núvol que estiga, ja no surt de casa cap inglés de pura rassa sense portarlo.

Ara vé la bayoneta. La bayoneta es d' origen Vasco. A conseqüencia d' haveise fabricat en Bayona, rebé d' aquella ciutat lo nom ab que avuy la coneixém.

La primera vegada que s' usá la bayoneta á Fransa va ser en 1670, que 's doná al regiment de Fusillers del Rey. Fins á l' any 1688 no 's va ideá la galledeta que tant facil fa lo meneig de la bayoneta per sa entrada al canó del fusell, sent la primera vegada que 's tenyi ab sanch humana, després d' aquest invent, en la batalla de Turin, any 1692.

—¿La batalla del Turin, diu? Noy, que devia ser bonica.

—No del Turin, de Turin, tanoc!

—¿Y 'l ferrocarril, avi?

—Lo ferrocarril he trobat que en 1812, l' inglés Jordi Stephenson, construhi la primera locomotora inventada per ell mateix y destinada á un ferrocarril miner també obra seva; se veu que era un inglés molt sabi.

Lo primer ferrocarril destinat á la circulació, se comensá á construhir á Inglaterra lo 27 de Septiembre de 1825.

—Jo 'm pensava que havia sigut á Barcelona.

—No, home, no; á Barcelona se construhi lo primer ferrocarril d' Espanya que va ser lo que anava y venia de Mataró. Y tu, posat be 'l barret que está per caure 't y es lo de las festas, ¿sents?

—¿Y qui 'l va ideá 'l barret? ¿Que també ho sab, avi?

—Prou que ho sé. Ségons vaig trobá en un diari, lo barret ó siga 'l sombrero, vé del que va inventar un suis que habitava en Paris, durant l' any 1404. En 1449 lo rey Carlos II, va fer sa entrada triuntal en Rouen, y diuhen que ja portava un sombrero forrat de vellut vermell y ab grans plomas que lo adornavan molt. D aixó se suposa que l' us del sombrero va comensar en son regnat, deixantse lo de la caputxa, que 's portava en Fransa.

Lo de feltre va ser inventat en 1490. Lo de copa alta en 1790.

—Una altra cosa voldria saber, avi.

—Vaja, digas; ¿quina es?

—¿Las campanas, qui las va inventar?

—¿Las campanas? ¿Que potser las tocas, tú?

—Si senyó; soch aussiliar d' escolá y també de vegas ajudado al campaner á tocar á festa.

—Aixís si que deus saberho, escolá toca campanas!

—Os diré aixó y res mes per ara, perque ja comenso á estar cansat de contaros cosas pel istil. ¿Sentiu, noys?

—Si, avi, si;

—Las campanas. Ja veureu. Sant Pauli, bisbe de Nola en Campania, d' ahont procedeix la veu *campana*, siguié 'l primer que va introduhi l' us de las campanas en los temples, per los anys 400. Fransa las va adoptá en 550, y Constantinopla en 865. Després las van adoptá altres paissos.

Abans de posarse en us las campanas de la iglesia, se convocava als creyents als oficis religiosos donant forts cops en planxas de metall; en planxas que...

—¿Y las planxas, quin va ser lo seu inventor?

—Aixó, noy... ho tens de preguntar á Castelar que 'n fa sovint de molt grossas.

L' AVI DE A. ROSSELL.

Planys d' un cassador

SONET

UN día vaig sortir de matinada per veure si agafar *algo* podia, y al ser al bosch la gossa que tenia se va introduhir per dintre la enramada.

De cop sento grinyols, ben carregada, la escopeta portava, y no temia, que m' escapés cap *pessa* si podia descarregarli jo una escopetada.

¡Mes! ¡ay! passava 'l temps, dalt d' una roca lo sol 'nava rostintme las costellas quant veig sortir la gossa ab dos orelas y la pell d' un conill dintre la boca. Llavors rabiós, li apunto la escopeta y la vareig matar, ¡pobra gosseta!

J. TARRÉ Y R.

REMEY PELS ENAMORATS

No 's pensin que lo que 'm proposo fer en aquest article siga una composició ó combinació química de nous fetes ab such y monjetas torradas, no, rés d' aixó; es un xich massa fluix lo resultat d' aytal barreja, pera curar lo qu' en termes tant científichs com vulgars s' anomena: mal d' amor.

Lo mal d' amor, segons escriuhen inspirats novelistas (metjes romántichs ó realistas acérrims, que per curarlo sols donan la recepta de la experiéncia) es un mal que vol mes paciéncia que la fabricació dels barquets d' vidre y me: resistencia que 'l doló de ventre. Es d' efectes tan crudels que 'ls verdaderament atacats ó 's moren com los amants de Teruel, ó 's desafian com lo *Raimundo* del senyor Echegaray, ó 's clavan un tiro al test, ó s' envenenan ab lo *manzanillo* y lo *sal-fumant*; segons reves: així l' acció los caràcters del drama ó de la tragedia.

Lo gran teatro que posseheix l' humanitat, sols serveix per la representació del drama amorós.

Sempre son dos los principals protagonistes; un don Pere y una donya Paca; un Joan y una Francisca, un Polifemo y una Rosaura. Fins la imaginació poética y gegantesca de Cervantes, no pogué escapar-se de pintar l' enterro d' un lázaro del amor y d' enterrar l' amor caballeresch de l' edat mitjana.

Amor y honor son dos paraulas que 's confonen. No existeix amor sense honor, ni honor sense amor. L'honor, com diu molt bé 'l pare Prisco, es l' apreciació de l' externa estimó, y l' amor, com dihém nosaltres ara, es l' interna, d' aquí, que no pot existir amor sense honor, ni honor sense amor, com no pot existir tampoch pintura sense ideal, ni poesia sens esprit.

Anava cap-ficantme en la demostració, pero com no es lo nostre objecte, entrém al assumpto del remey, que 's lo que per ara toca combinar.

* * *

Deu fer cosa de dos anys existía en una població (qual nom no recordo, ni per rés nos interessa), un farmacéutich de molt mal geni, ensemps que metje y veterinari.

Estava casat en segonas nupcias ab una dona que havia pres lo titol de *batxillera* en la cuyna de la casa d' uns *senyors molt richs de Barcelona*.

Era un matrimoni modelo. Aixó sí, dona mes cuydada de la salut dels altres, pocas s' en trobaran com ella, y no 's pensin, era de l' única manera que podia equilibrá 'l geni del marit, puig portava parroquians á la farmacia y malalts richs á la visita.

Tenian una filla guapetona com un sol, rosseta com fil d' or. Com era un home tan sábi, molts duptavan, no sapigués la formula de fer criaturas macas.

Divuyt anys tenia y en aquesta edat lo cervell está plé d' aucellets y de il-lusions rialleras. Edat felís en la que las donas se forman l' idea d' una perfecció extremada y á manera de la qual desitjan lo marit. Com no era excepció de la regla s' aficioná ab un tinent de la Guardia civil, *joven entrado en años*, que encara que no fos son bell ideal pertenesia á lo milloret que al poble hi havia.

Aixís las cosas, lo tinent, *que como vecino fre-*

quentava la casa sovintet, 's' enamorá de la noya y veyent que sas miradas eran cambiadas, no tardá en declararli totas las frases amorosas que sabia de memoria; pero que no sentia, y ab castellá *ramplon* las clasificava de *sentimientos*.

La qüestió: que s' enredá la cosa y arribada á coneixement dels pares, tingueren per convenient no deixar vetllá la noya per un tinent de la benemérita.

La noya cumplint al peu de la lletra alló de... *contigo pan y cebolla*, si bé no podia enrahonar ab completa llibertat ab Don Saldoni, lo tinent, seguia las relacions per una petita abertura existent en una de las parets del corral.

Tot marxava al pelo, mes, no son sempre completas las alegrias; per sa dissort lo pare tingué coneixement de lo que feya la filla, y mes cremat qu' en Titó, acostumat á buscar remeys d' aplicació immediata, feu tapar la abertura aquella y cridant á la noya li digué: —"Mira Rosa—senyalant 'l lloch per'hont festejava—¿veus? pot ser tapante 'l forat, no anirás mes al darrera de aquell tabalot de panxa grossa".

¿Qué 'ls hi sembla si 'n sabia de remeys?

J. B. DURÁN.

POSITIVISME

...—*—

Passar per entre flors,
Ab l' adorada *aymia*
Dirse mots ensucrats
Es poesia.

—
Casarse al so dels naps,
Y un cop casats, sortirne
A fer lluna de mel
Es poesia.

—
Unirse per amor
Y sens la *positiva*
Casars per treballar...
Es tonteria.

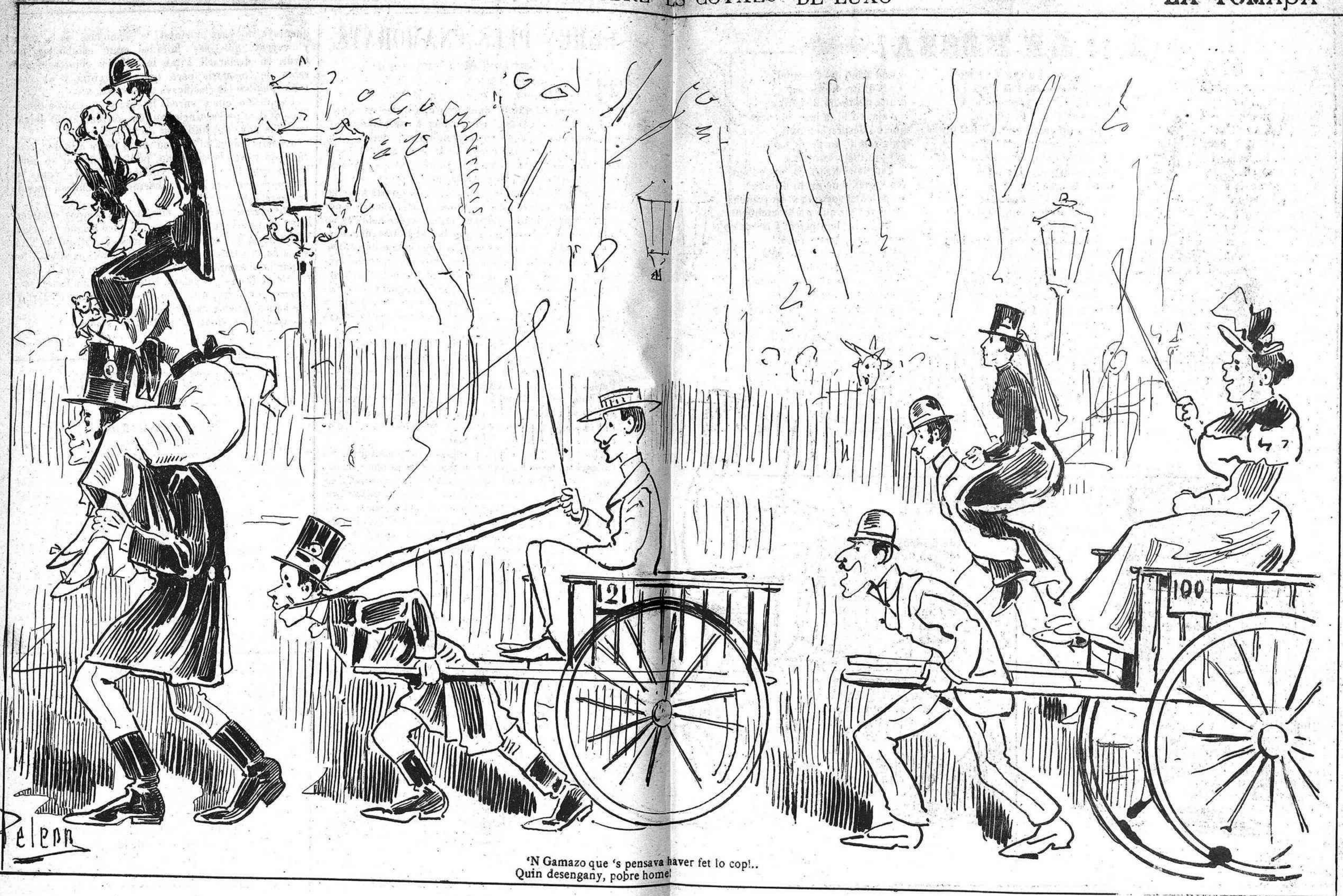
J. ESCACHS VIVED.

En lo ball

—*—

—¿Vol vení á ballar, Roseta?
—Dispensi, tinch compromís
Ab lo noy del primer pis
Qu' está á la meva escaleta.
—¿Y 'l que segueix, li ve bè?
—No! també 'l tinch compromés
Ab aquell jove francés,
Que viu á lo pis tercé.
—¿Y donchs l' altre 'l ballarém?
—L' hi promés fa una miqueta!
—¿Que també... es de la escaleta?
—Frente per frente habitém!
—¡Veig que hi vingut á hora malal!
—Qué vol ferhi si es aixís?
—Donchs, digui, que 'l compromís
Lo té ab tots los de la escala!

A. PALLEJÁ.

'N Gamazo que 's pensava haver fet lo copl..
Quin desengany, pobre home!

❖ ❖ ❖ ¡A 15 LA PESSA! ❖ ❖ ❖

VOSALTRES 'ls que fuméu:
viciosos empedernits,
qu' estavau engorronits
ab los cigarros de deu:

Los que á la Tabacalera
ensalsant y protegint
us heu anat aflaquent
d' una mena de maneral

Los que patiu del pulmó
perque us fuméu, cremadent,
lo tabaco mes dolent
que 's ven en nostra nació.

Are esteu d' enhorabona
perque venen deu mil carros
plens de caixas de cigarros
dels nous, aquí á Barcelona.

Cigarros de forma exótica,
ben avinguda ab la estélica,
mitj prosaica, mitj pòetica
y sobre tot, estrambótica.

Jo segú, segú, no ho sé;
pero segóns tinch entés,
per quinze céntims *no més*
ne darán... *un de sensé.*

En fi, la Tabacalera
diu que vendrá uns cigarrets
bons, bonichs y baratets;
un *regalo* de primera.

Y segóns vá dirme en Paco
(un que ven cols á la platxa)
diu qu' es una gran ventaja
lo fumar d' aquest tabaco,
perque (jo crech que, ab franquesa,
vá volgué amagarme l' ou)
diu que á cada puro nou
s' hi trobará una sorpresa
que será quasi del preu
del cigarro ó mes encare;
no com las que trobém are
en los cigarros de déu.

No hi trobarém moscas vivas
ni cabells negres rissats,
ni pebrots escalibats,
ni tampoch pinyols d' olivas.

No hi trobarém mistos d' esca,
ni aucas de redolins,
ni altres cosetas que fins
avuy 'ns han fet la llesca.

Are escoltin, segóns diu,
lo que hi haurá dintre 'ls nous:
un présecli ó un parell d' ous,
un llonguet ó una perdiu.

Un quadro pintat al oli
d' en Murillo ó d' en Masriera,
un mundo, una calaixera
ó un quinqué plé de petroli.

Un bitllet del Banch d' Espanya

ó una acció del Colonial,
'l ros d' un municipal
ò una plantació de canya.

Vaja, en fi, la mar de cosas
que no desprecia ningú,
puig son d' un profit segú
per lo útils y valiosas.

Estimats lectors, ja ho veuhem,
ara vostés ¿qué m' hi dihuen?
ah dolents! ¿perque s' en riuhen?
¡aixó vol dir que no ho crehuen!

Res... m' han pescat á la encesa;
m' he deixat ensarroná;
¡ja comprench que no será
veritat tanta bellesa!

Per quinze céntims trobar
á dintre tant bé de Deu?
¡cal no pot ser... y 'm sab greu;
¡jo qu' en volia comprar!

Are m' entra la malicia
y veig que 'l mes natural
es que 'ls nous valguin *un ral*
y estiguin plens... de bruticia.

Perque aixís 'l fumador
si en fumarlos es tossut
perdrá 'l dinés, la salut,
la paciència y fins l' humor.

OCLIME OILL.

DE RETORN

QUAN se 'n van las aurenetas,
venen 'ls homes—moixons
y las donas—aucelletes
y familias de tots vols...
Quan las aurenetas marxan
tornan de lluny ó d' aprop
las cadeneras de Ribas,
las guatllas de Camprodon,
de Puigcerdá las becasas,
de Torelló 'ls perdigots,
de Vich y Roda 'ls canaris,
de Sant Juliá 'ls duchs y tors,
de Viladrau las calandrias,
d' Arbucias 'ls roquerols,
'ls verdums de Sant Hilari,
de Sant Feliu 'ls merlots,
las garsas y gaitxs de Berga,
y las alosas d' Olost,
de Vilassar las cucalas,
y d' Arbucias 'ls tudons,
de Sant Llorens las grallas,
las merlas del Grau d' Olot,
'ls puputs de La Sellera,
de Tona y Seba 'ls mussols,
'ls cotolius d' Ayguafreda,
de Centellas 'ls tudons,
'ls pinsans de La Garriga,
de Caldas 'ls russinyols,
de Cardedeu las cuscuetas;

de Serdanyola 'ls coloms;
que ab 'ls ánechs de Moncada
y 'ls aucells de tots colors
que fan niu á Sant Gervasi,
Vallvidrera y altres llochis,
entran á la desbandada
y buscan 'l seu terrós.
Quan se 'n van las aurenetas,
tornan 'ls aucells del bosch
'hont passen la temporada
del estiu aprop las fonts,
regalats, piulant alegres,
voleyant de dos en dos,
desitjant que l' estiu duri
y que piqui forsa 'l sol,
sens' pensar, fins á Setembre,
que s' acosta la tardor.
Quan se 'n van las aurenetas,
retornan de lluny ó aprop
'ls aucells de Barcelona
cap á la Rambla y al moll
ab las alas mitj caygudas,
aburrits, ab lo coll tori,
perque al estiu lo mon rodan
y al hivern tornan al Born...

Quan se 'n van las aurenetas
torném (?) de fora 'ls *senyors!*

PEPET DEL CARRIL.

LA TOMASA

ARANJUEZ

Los CÓNGRES d' ahir y los d' avuy.

LA FESTA MAJOR DE SANT CELONI

AUI VÓLTALA! Com de costum en esta hermosa vila, van celebrarshi uns balls que fins 'n Comillas s' hi hauria engrescat, y sense mirar qu' ara es marqués y president de la *Fulla*, s' hi hauria barrejat y fins pot ser hauria ballat lo vals de l' encuxada; perque 'ls dich que semblava que ho donavan. Y que no s' hi val á fer comparacions, perque 's van lluhir tant los del Centro Popular com los del Cassino.

Ah... y que 'ls dich que si los dos llochs haguessin sigut avellanas, haurian estat de las plenas. A cada cop d'ancas las parellas havian d'aguantar l' equilibri tres ó quatre segons, pero eran uns tontos, perque no haurian pas caygut; tal era la munió de personas que sacsejavan los áplats succulents que dintre dels ventrells no debian sapiguer lo que 'ls hi passava.

Tant la *Nova Armonia* com la orquesta *Coto* varen fer prodigis; aquells refilets de clarinet se ficavan per las orellas y os recorrian tots los carrerons de la *economia* que no pareixia sino que os fessin pesigollas als budells, y sino que devegades s' hi barrejava algun renèch del que li trepitxavan un ull de poll, hauria semblat alló la gloria.

En lo segón concert l' o questa va tocar la Marsellesa que va haver de repetir dugas ó tres vegadas aixecant tal entusiasme, que varen obrirse mil bocas com si badallessin de gana, entonant l' himne de Rouget de l' Isle ab tal foch, ab tal energia, que si allí prop hi havia algun monárquich prou se 'n va aná á dormir mes que depressa.

Ja 'ls diria altras cosas pero diu lo Sr. Estany que lo diari es petit y n' hi ha d' altres que també hi volen ser á la pila del greix.

També va haverhi funcions de teatro, fochs artificials á la Torre del Sr. Ignaci, del teatro Novedats d' eixa, y 's diu que la festa major que vé encare anirá mes gras.

Com que, qui vulga venir, ja cal que s' espavili, no siga cosa que al arrivá aquí 's trobi ab lo quadro de: *Quedan despachadas todas las localidades*, y tingui que dormir al camp ras.

LO CORRESPONSAL.

Teatros

PRINCIPAL

Ahir doná comens la série de funcions dramáticas de la companyia italiana que dirigeix lo Sr. Emmanuel.

Com dit actor es ventatjosament conegut de nostre públich per haver deixat grans recorts en aquest mateix teatro, fa que sia esperat ab regositj per los ayments del art dramátich.

En la companyia y com á primera actriu hi figura Virginia Reiter de qui se 'n fan entusiastas elogis.

Celebrarém que entre nosaltres se confirmi.

NOVETATS

S' ha reinaugurat aquest teatro ab la companyia d' ópera cómica que tan brillanta campanya ha fet en lo present any en lo Tivoli y com la obra de la temporada ha sigut *El húsar*, natural era que ab la mateixa se reinaugurés aquest teatro.

Ab lo cambi de local, s' hi ha adicionat un nou quadro, tot ell compost de maniobras militars que, per lo ajustat, principalment la secció de infanteria (coro de senyoras), sigüeren aplaudidissim. En dit quadro lo festiu autor senyor Pina y Dominguez, hi ha sabut intercalar varias escenas cómicas que continuament provocan la rialla als espectadors.

La Empresa per sa part ha tirat *la casa por la ventana* procurant que las ditas maniobras resultin molt mes importants que las que á menut se celebran per varis camps de Catalunya y ab exercit que sembla hi hauria de tenir la má trencada.

En resúm, que al filó de *El húsar* s' hi ha anyadit una torna capassa de fer engreixar á qualsevol caixa de Empresa teatral per anémica que sigui.

TIVOLI

Que lo Sr. Elias es mascót en grau superlatiu, ho demostra l' éxit que en aquest popularissim teatro, ha tingut la companyia económica d' ópera, puig sense ser cosa del *otro jueves*, ha lograt tenir fenomenals entradas, principalment en la passada festa que tingué dugas calderadas (com s' acostuma á dir en llenguatge teatral.)

Dels artistas debém fer menció especial de la tiple lleugera Srta. Landy que confirma la reputació de que venia precedida, haventse conquistat las simpatias del públich, molt particularment en lo dificilissim rondó del tercer acte de la *Lucia* que per acallar los aplausos delirants del públich tingué que repetir.

Es la adquisició mes notable que hi ha en la companyia. Para avuy s' anuncia lo debut del jove tenor senyor Morera, conegut entre sos amichs per lo *Gayarre petit* á causa de la fenomenal y magnifica veu qu' asseguran posseix.

Com se bateja, ab lo Vasco de *L' Africana* veurém si 's confirman los halaguenyos auspicios que d' ell ne corran.

Lo *Garin* á pesar de lo *caballerosos* que 's portaren ab la Empresa la Srta. Juliá y Sr. Callioni, ja que fugiren sense cumplir lo que havian firmat, segueix activantse, havent substituït á la Srta. Juliá la simpática Srta. Fábregas, que ab verdadera constancia ensaja sa respectiva part.

CATALUNYA

Tocan á son fi las representacions de *Un viaje á Suiza* que los *paganos* de dit viatge al fi del sach ab seguritat n' hauran trobat consecuencias tristes.

Pera últims del present, s' anuncia lo debut de la nova companyia lirica, que dirigida per l' aixerit Emili Carreras ne forman part las tiples Pino y Fernani y los Srs. Cerbon y Fernández, artistas tots ells aplaudidissims de nostre públich.

Una de las obras ab que la direcció creu recuperar lo perdut ab lo *Viaje á Suiza* es la obra de Echegaray y Caballero titulada: *El duo de la Africana*.

CIRCO ESPANYOL

Ab molta frecuencia (senal de que donan) se van repentin las funcions monstrosas á benefici... del públich.

Una de las obras últimament representadas ha sigut la celebrada sarsuela *Las campanas de Carrión*, que resultáren tenir mal sò. Aixó vol dir que no están los modestos artistas dels deu céntims, per obras de tal empuje.

UN CÓMICH RETIRAT.

Una pregunta sense malicia:

En comptes de regalar lo senyor Marqués de Comillas lo monastir al Sant Pare, ¿no hauria sigut mes caritatiu, y mes humanitari, haver fet casetas que haguessin suplert las covas ó silos de la inundada població de Villacañas?

De moment, ¡quantas víctimas, sense confessió que... qui sab ahont son, foran ben vivas!

Si es que ignorava que hi hagués pobles tan mal hostatjats, encara hi es á temps; que busqui, que busqui, que en Espanya n' hi quedan en gran, encare, de Villacañas y pot arrencar molts ánimas, que poden morir demá sense 'ls sacraments, al banyut Pere Botero.

Aquí te camp per correr la societat de la *Fulla*.

Aixó fa guanyar la gloria del Cel!

Lo demés son romansos.

Dilluns, per poch, un tren de la linea de Fransa passá per ull, com ja va fer, fa pocas setmanas, al tranvia de Badalona; sort que 'l maquinista del tranvia tirantse ab forsa demunt del freno, va poguer detenir la marxa del convoy als morros, com vulgarment se diu, de la via de Fransa.

Hasta quan ha de durar aquesta desidia? ¿Tan poch val la vida dels confiats passatjers?

Lo Sr. Alsina demanava una rectificació á *El Diluvio* y aquest, ab la gracia que Deu li ha concedit, li ha donat un pebròt.

¿Qué dirán á Galicia?

Aveyám si 'l *Chato* del Escorial resultarà al fi un angelet de Deu.

A creure al seu defensor Sr. Cuevas, fins se li haurá de dedicar alguna funció de desagris.

¡Pobre home!

Lo cólera 's veu que no tenia ganas de venir pero sembla que ab súplicas y agafantlo pel bras y estirantlo, s' ha pogut lograr que visités alguna provincia del Nort.

Y dihém aixó perque, lo de no fer fer quarentena als barcos que venian de punts d' Inglaterra infestats, era dir: volém que 'ns visitis.

Ara, prou se 'l voldria fora... pero éll... no sé qué farà.

Se diu que en l' últim consell de ministres, lo Sr. Gama-zo va afirmar qu' estava molt satisfet de la seva obra y que lo cobro de las contribucions 's porta á cap ab tota felicitat.

Si aixó no es sarcasme, que vinga 'n Sagasta y que ho diga.

Nosaltres 'n dihém *altra cosa*.

Llegim que l' Herodes de Sant Andreu ha fet un altra desgracia.

¿Quántas centas van?

A Montblanch va ser cremat lo paquet del *Noticiero Universal* que, segons los fills d' aquell desgraciat poble, portava noticias falsas sobre 'ls tristos aconteixements que en allí varen tenir lloch.

Aixó es mes grave que criticar ab sueltos de mal género, publicacions periodísticas ab lo sol móvil de fer mal.

Lo popular autor dramátich Sr. Pina y Dominguez, abans de regressar á la Cort passá per nostra Redacció hont tinguerem lo gust d' estrenyeli la má y saborejar son fi tracte y amena conversació.

¡Felis viatge y que poguém tornar-lo á veurel prompte.

Ja tenen sort los nostres governs de que als seus governats no se 'ls acaba may las ganas de *barrila*.

Al mitj dels pagos ab que nos consagran... al devant dels terribles motins que regan ab sanch los carrers de las nostras poblacions, en Miranda de Ebro donan una *corrida* una quadrilla de coixos, y ara, pretenen ferho á Cadiz una colla de geperuts.

Per xó, no se 'n fihin. Aquells lleóns de Saragossa, Girona y Madrid eran los que pochos dias abans, demanavan *pan y toros* passant una vida de embrutida molície en la porta dels convents esperant la sopa.

La historia canta.

S' ha fet massa general que no va ser lo poble de Montblanch lo primer d' agredir ab las armas, sino la Guardia civil.

Per menos motiu van abolirse en Catalunya las esquadras que tan estimadas eran del poble, y á pesar de haverse restablert després d' alguns anys, no ha pogut *restablirse* la popularitat de que abans disfrutavan.

Lo fusionisme s' está suicidant *ell mateix* com deya aquell.

ACUDIT

—Qu' es la vida?—preguntava un jove platónich á un altre que no ho era tant de bon tros.

—La vida?.. la vida es: al dematí 'l xocolate; al mitx día, dinar; y 'l vespre sopar y després... al llit.

—¿Y la mort?

—Aixó mateix; pero en una casa de dispesas de vuyt duros al mes.

Telegramas

Montblanch, 21.—4 matí.—Ja ho veuen si som bons tiradors!.. tants tiros, y no varém tocar cap *aranga de barril*.

B. OLAS.

Villacañás, 21.—7 id.—Entre las personas que socorren á la població, moral y materialment, no s' hi veu cap representant de *La Fulla*.

E. M. BUSTEROS.

Escudillers, 21.—8 id.—Hi ha hsgut un robo de consideració. Los lladres van estarse gran rato dintre las habitacions; no 's van endur l' amo perque era fora, y á cap municipal perque eran lluny.

RAP.

Madrid, 21.—10 id.—S' están enfonsant algunas casas; ja suposém que á Provincias 'ls sabria molt greu que s' enfonsés tot Madrid.

La Granja, 21.—11 id.—En la corrida de toretes s' har llahit molt los condes fent de torero. Passat d' un que li sortia la séba, no hi va haver desperfectes.

L ILAS.

CORRESPONDENCIA

Anirá lo de: Romancero.—F. Torres.—Lo Romancer.—A. Lloret.—A. Riella.—Joan del Pont.—Un del Bruch.—J. Usón.—Bernabé Llorens.—Lluís Salvador.

Joseph Oliveras: Anirá lo que envia. No 'm donaria poca feyna de buscá l' altre...

Joseph Pujadas: Tot menos *Realitat*. Volém cosas curtas; y escrigui no mes en una cara.—M. R. A: Primer enteris de com se fá un sonet, y després... no l' escrigui; consell d' amich y no s' enfadi.

Punsoda: Dels epigramas, tres.

Tot lo demes que s' ha rebut no serveix.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »
» atrassat.	0'20 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, número. 5—LITOGRAFÍA DE RIBERA Y ESTANY.

BONA GENT

—Quan m'pagarà?
—Ara, que m'colocan á la Fulla.

FÁBRICA DE DULCES

— DE —

FRANCISCO GERDÀ

— CALLE ELISABETS, 3, BIS —
BARCELONA

Gran surtido de Grajeas de todas clases, Almendras, Anises, Confitos, Confituras secas y con Almibar, Pastá de Membrillo, Gelatinas.

Todos dichos géneros á precios muy ventajosos.

CALLE ELISABETS, 3, BIS.

PARA LAS PERSONAS TIMORATAS

Si quereis libraros de cualquier enfermedad infecciosa como el **CÓLERA** depositad la confianza en el

AGUA DE AZAHAR (aygua naf)

preparada por D. ANDRÉS FAMADAS, de GERONA, que cura rápidamente los dolores de vientre, alivia el estómago y facilita la digestión.

DE VENTA EN TODA CATALUÑA y en BADALONA:

Bruno Segur.—Calle del Mar, número 28.

LITOGRAFIA BARCELONESA

DE

RIBERA Y ESTANY

—5, SANT RAMÓN, 5.—Barcelona—

En dit establiment se fan á preus reduhidissims y ab la major promptitut, tota clas de impressos com son targetas, facturas, memorandums, sobres, membrets etc., etc.

També se trobará un assortit inmens de cromos propis pera anuncis industrials, menús, programas, etc., etc.

Gran especialitat en carnets pera reunions y societats.